

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Департаменту освіти і науки
виконавчого органу Київської міської ради
(Київської міської державної адміністрації)
від 15.02.2021 р. № 28

Школа I-III ступенів № 218 Деснянського району міста Києва

ПІДСУМКОВИЙ ЗВІТ
про результати дослідно-експериментальної роботи
з теми «Розбудова інформаційно-освітнього середовища
закладу загальної середньої освіти на основі використання
системи управління дистанційним навчанням»

Термін виконання: 2020 – 2023 рр.

Науковий керівник:
Войцехівський Михайло Федорович,
директор
Інституту післядипломної освіти
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, доцент

2023 рік

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Короткий опис результатів кожного етапу дослідження.....	6
Використані діагностичні методики та технології.....	16
Результати моніторингу в експериментальних і контрольних групах.....	20
Непередбачені результати.....	23
Загальний висновок за темою дослідно-експериментальної роботи.....	24

ВСТУП

Розбудова інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти у контексті ідей Нової української школи, реалізації Державних стандартів початкової освіти та базової середньої освіти, нині пов'язана з тенденціями розвитку такого середовища у розвинених країнах Європи, міжнародними стандартами й рамковими вимогами до використання інформаційно-комунікаційних технологій в умовах сучасного розвитку інформаційного суспільства. Цифровізація освіти в Україні передбачає створення сприятливого безбар'єрного та безпечного освітнього середовища, яке б забезпечувало рівні можливості самореалізації для всіх учасників освітнього процесу, у чому й виявляється **актуальність** обраної теми дослідно-експериментальної роботи закладу **«Розбудова інформаційно-освітнього середовища закладу загальної середньої освіти на основі використання системи управління дистанційним навчанням»**.

Розбудова інформаційно-освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти на основі використання системи управління дистанційним навчанням є актуальною та важливою темою для сучасної освіти, що зумовлено насамперед світовими тенденціями розвитку суспільства. У розвинених країнах Європи та за міжнародними стандартами, використання інформаційних технологій в освіті є нормою. Інформаційно-освітнє середовище дає змогу забезпечити ефективність навчання, підвищити якість освіти та підготувати учнів до життя в сучасному інформаційному суспільстві.

Цифрова трансформації освіти спрямована на розвиток цифрових компетентностей, які стають ключовими в умовах сьогодення. Останні події підкреслили важливість дистанційного навчання, оскільки система управління дистанційним навчанням сприяє забезпеченню неперервності освітнього процесу навіть у віддалених умовах.

Таким чином, дослідження цієї теми сприяло покращенню якості освіти, розвитку інформаційно-комунікаційних компетентностей учнів та вчителів, впровадженню інновацій в освітній процес.

Дослідно-експериментальна робота виконувалась відповідно до наказу Департаменту освіти і науки № 28 від 15.02.2021 року «Про організацію дослідно-експериментальної роботи та затвердження звітів про результати дослідно-експериментальної роботи в закладах загальної середньої освіти», Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 7 листопада 2000 року № 522 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2017 року № 994), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 року за № 946/5167, Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 року № 114 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України 23 листопада 2009 року № 1054), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 травня 2002 року за № 428/6716, рішення експертної комісії з проведення дослідно-експериментальної роботи (протокол № 66 від 28 грудня 2020 року) та з метою поширення інноваційного досвіду і подальшого удосконалення пошуково-дослідної роботи в закладах освіти міста Києва.

Об'єкт дослідження – інформаційно-освітнє середовище закладу освіти.

Предмет дослідження – організаційні та психолого-педагогічні умови створення інформаційно-освітнього середовища.

Мета дослідження – розробити модель інформаційно-освітнього середовища закладу освіти для учнів 5-11 класів та експериментально перевірити її ефективність з використанням системи управління дистанційним навчанням «Eddy».

Досягнення поставленої мети передбачало розв'язання таких завдань:

1. Апробувати й експериментально перевірити ефективність створеної моделі інформаційно-освітнього середовища.
2. Залучити до використання інформаційно-освітнього середовища учнів 5-11 класів.
3. Створити е-уроки.

4. Розробити методичні рекомендації щодо створення інформаційно-освітнього середовища закладу загальної середньої освіти на основі використання системи управління дистанційним навчанням.

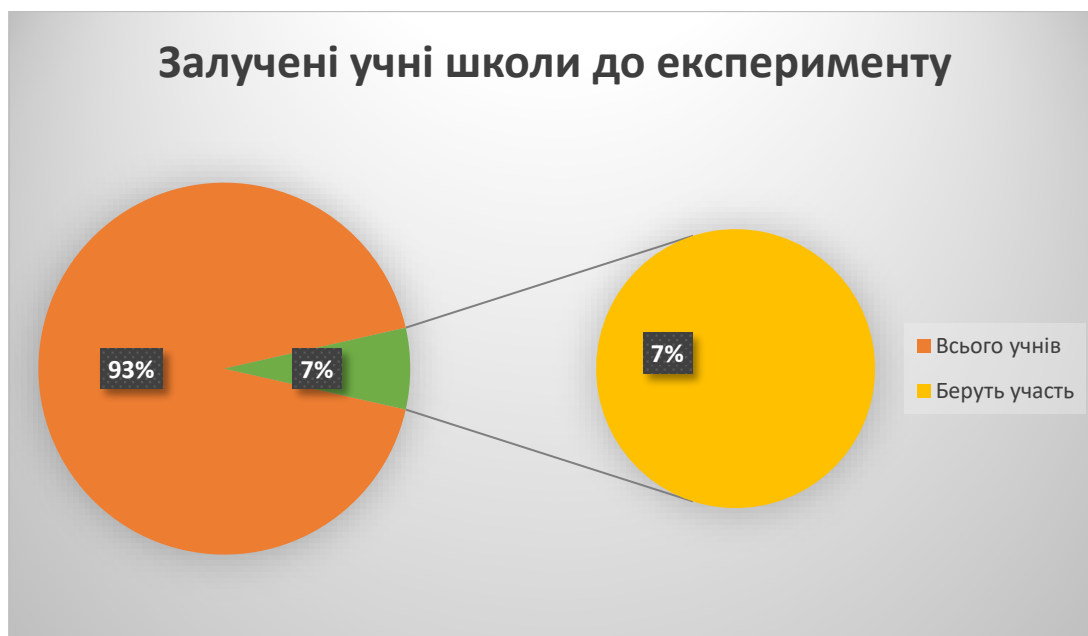
Термін проведення дослідно-експериментальної роботи: 2020 – 2023 рр.

Керівник: Очеретяна Юлія Сергіївна – директор школи І-ІІІ ступенів № 218 Деснянського району міста Києва.

КОРОТКИЙ ОПИС РЕЗУЛЬТАТІВ КОЖНОГО ЕТАПУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У дослідно-експериментальній роботі брали участь два класи – 9-Б (23 учні) та 8-А (18 учнів), а також 13 вчителів (див. діаграму 1).

Діаграма 1.



Експеримент здійснювався у три етапи: підготовчо-організаційний (березень 2021 р. – січень 2022 р.), формувально-впроваджувальний (січень 2022 р. – червень 2023 р.) та узагальнювально-корекційний (червень 2023 р. – грудень 2023 р.).

Підготовчо-організаційний етап:

- визначено та науково обґрунтовано тему, мету та завдання дослідно-експериментальної роботи;

Навчальний заклад оформив заявку, ознайомився з програмою та долучився до експерименту відповідно до наказу Департаменту освіти і науки № 28 від 15.02.2021 року «Про організацію дослідно-експериментальної роботи та затвердження звітів про результати дослідно-експериментальної роботи в закладах загальної середньої освіти».

- створено творчу групу для проведення експерименту;

До творчої групи увійшли всі вчителі, які брали участь у дослідно-експериментальній роботі під керівництвом на той час ЗДНВР Очеретяної Ю.С.

- *здійснено підготовку та ознайомлення педагогічних працівників з ресурсами для роботи на платформі Eddy;*

Більшість працівників взяли участь у вебінарах та скористались Ютуб-каналом.

- *експериментально вивчено ефективність інформаційно-освітнього середовища закладу освіти.*

Було використано технологію дистанційного навчання під час навчання за різними формами (сімейною, індивідуальною, під час карантину).

Проводили на платформі районні та міські етапи Всеукраїнських учнівських олімпіад.

Вчителі, які брали участь в експерименті, частково використовували інструменти для дистанційного та змішаного навчання. Вчитель зарубіжної літератури, Бут Людмила Вікторівна, створила повноцінні онлайн-уроки.

Завдання на цьому етапі було виконано частково. Було розроблено модель інформаційно-освітнього середовища школи з використанням Eddy (див. рис. 1), розпочато апробацію окресленої моделі. Розроблено анкети для визначення ефективності використання даної платформи. Активно наповнювали базу готових уроків.

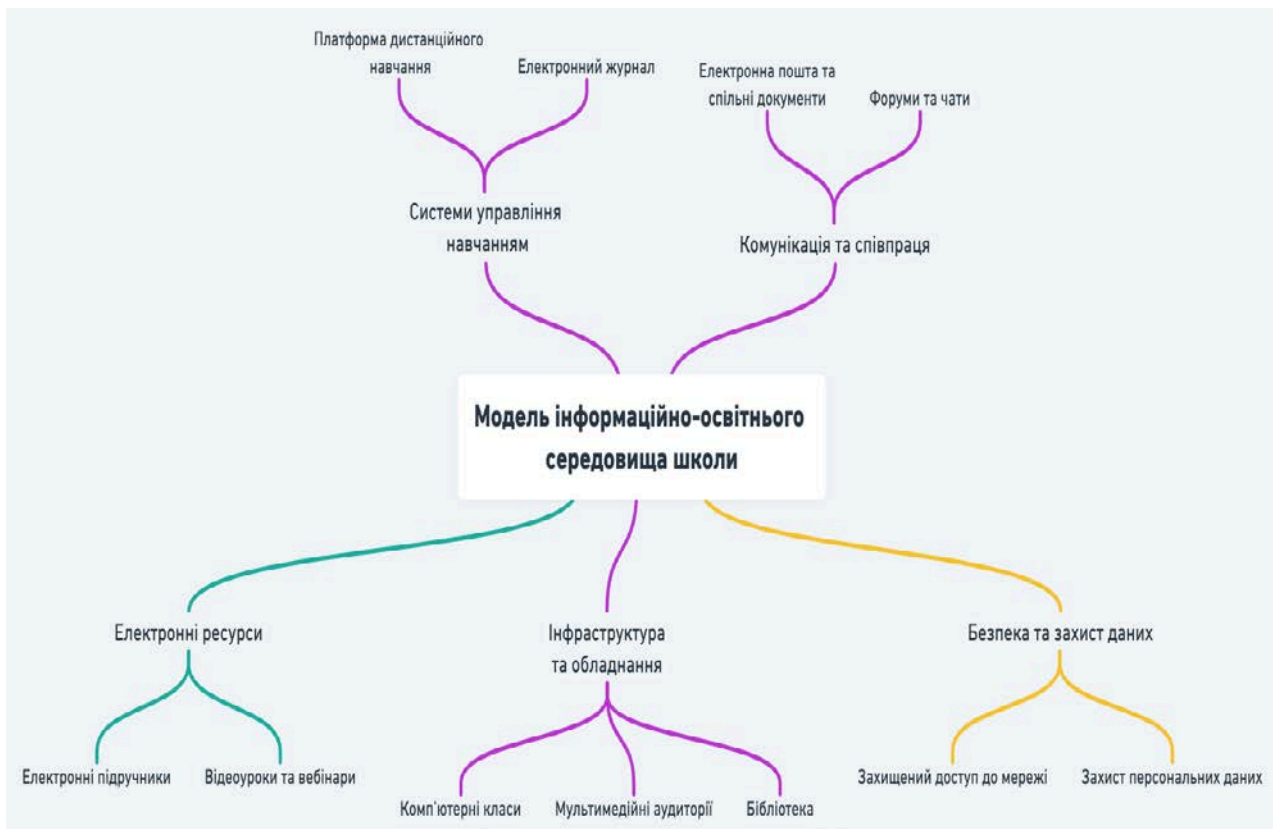


Рис. 1. Модель інформаційно-освітнього середовища школи з використанням Eddy

Окреслена модель передбачала забезпечення учасників освітнього процесу сучасними комп'ютерами, ноутбуками та доступом до Інтернету; оснащення навчальних кабінетів проєкторами, відеоекранами та аудіосистемами для проведення інтерактивних навчальних занять та презентацій; окреме забезпечення бібліотеки, яка мала б доступ до електронних ресурсів, онлайн-каталогів та електронних книг. Відповідно до розробленої моделі управлінські процеси в закладі мали забезпечуватись шляхом використання платформи дистанційного навчання Eddy як інтегрованої системи для проведення онлайн-уроків, завдань, тестів та електронного журналу з метою ведення вчителями обліку успішності учнів та спілкування з батьками. Водночас, було передбачено потребу в доступі до цифрових версій підручників, навчальних матеріалів; онлайн-ресурсах для поглибленого вивчення предметів; можливості обміну інформацією та документами між учасниками освітнього процесу; наявності форумів та чатів для обговорення навчальних питань та інтенсифікації співпраці. Разом з тим, вагомого значення набувала проблема забезпечення безпеки під час

роботи з Інтернетом і відповідності законодавству щодо обробки персональних даних.

Було зроблено висновок, що розроблена модель допоможе створити сприятливе інформаційне середовище для навчання та розвитку учнів та вчителів у закладі.

Формувально-впроваджувальний етап:

- створено кабінети вчителів;

Педагоги, які брали участь в дослідно-експериментальній роботі, створили кабінети відповідних дисциплін на платформі Eddy (див. рис. 2).

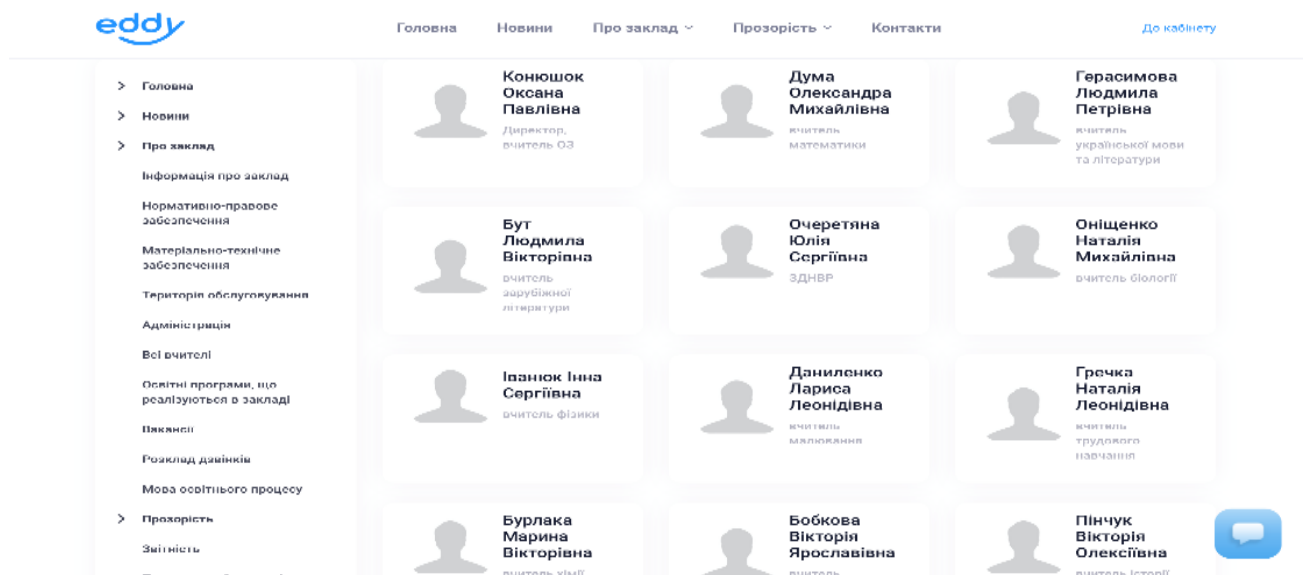


Рис. 2. Приклад створених дисциплін на платформі Eddy

- доєднано дітей до платформи;

Класні керівники, у співпраці з батьками, доєднали учнів експериментальних груп до платформи Eddy (див. рис. 3).

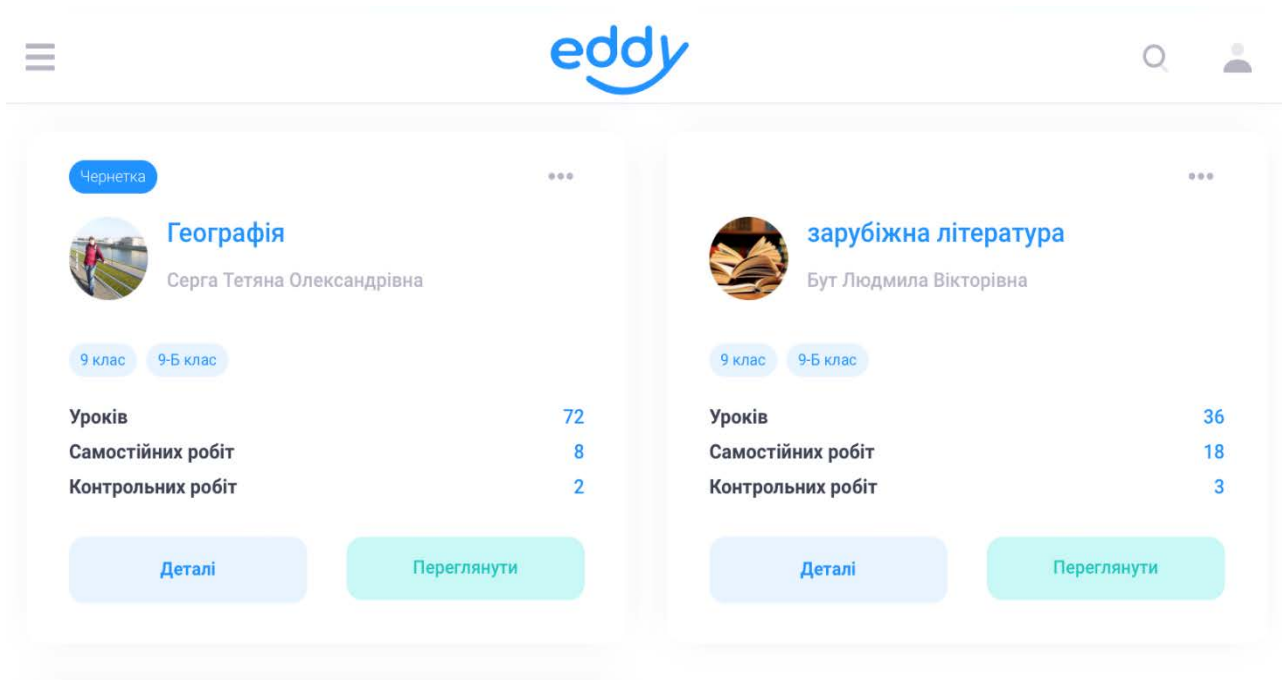


Рис. 3. Приклад доєднаних до дисциплін учнів на платформі Eddy

- забезпечено функціонування системи документообігу;

Було розроблено систему документообігу на платформі Eddy й забезпечено її функціонування (див. схему 1).



Схема 1. Система документообігу на платформі Eddy

Окреслена система документообігу на платформі “EDDY” передбачала створення електронних документів (розклади, листи, накази тощо) вчителями та адміністраторами; проходження ними етапів підписання та затвердження відповідно до ієрархії закладу; архівування документів та забезпечення їх автоматичного зберігання; ведення журналу подій, таких як засідання педагогічної ради, батьківські збори, конференції тощо; створення завдань, виставлення оцінок та ведення обліку успішності учнів в електронному журналі; обмін документами, завданнями та матеріалами для навчання серед учасників освітнього процесу. Було передбачено забезпечення співпраці щодо організаційних питань роботи закладу, зокрема подачу всіх необхідних документів для вступу до школи через систему й відстеження процесу вступу адміністрацією закладу.

На цьому етапі технічними фахівцями Eddy проводились тренінги з користувачами для ефективного використання системи. Більшість із учасників дослідно-експериментальної роботи відзначали зручний інтерфейс системи для смартфонів.

Окреслена система документообігу на платформі “EDDY” мала забезпечити ефективну роботу з документами та сприяти організації освітнього процесу в дистанційному форматі.

- *розроблено систему е-уроків та дидактичних інтерактивних е-ресурсів;*

Було розроблено систему е-уроків та дидактичних інтерактивних е-ресурсів, які можна використовувати на платформі Eddy й ознайомлено з нею вчителів (див. схему 2).



Схема 2. Система е-уроків та дидактичних інтерактивних е-ресурсів на платформі Eddy

Описана система е-уроків та дидактичних інтерактивних е-ресурсів з використанням платформи “EDDY” забезпечила можливість створювати електронні уроки з використанням різноманітних матеріалів: відео, аудіо, презентацій, текстів для вчителів і асинхронно вивчати матеріал, переглядаючи уроки в зручний для них час, для учнів. Ознайомлення учасників освітнього процесу із різноманітними дидактичними інтерактивними е-ресурсами сприяло інтенсифікації процесу навчання й підвищенню якості освіти загалом.

- розроблено критерії оцінювання е-уроків та дидактичних матеріалів з метою оцінки якості навчального контенту;

Було розроблено критерії оцінювання е-уроків та дидактичних матеріалів з метою оцінки якості навчального контенту (див. схему 3).

Особливу увагу було звернено на відповідність теми уроку календарному плануванню, програмним вимогам та віковим особливостям учнів. Запропоновані завдання мали сприяти закріпленню матеріалу та стимулювати пошукову або творчу діяльність. Дидактичні матеріали мали відповідати

рекомендованим підручникам та бути різноманітними (текстовими, аудіо, відео чи презентаціями).

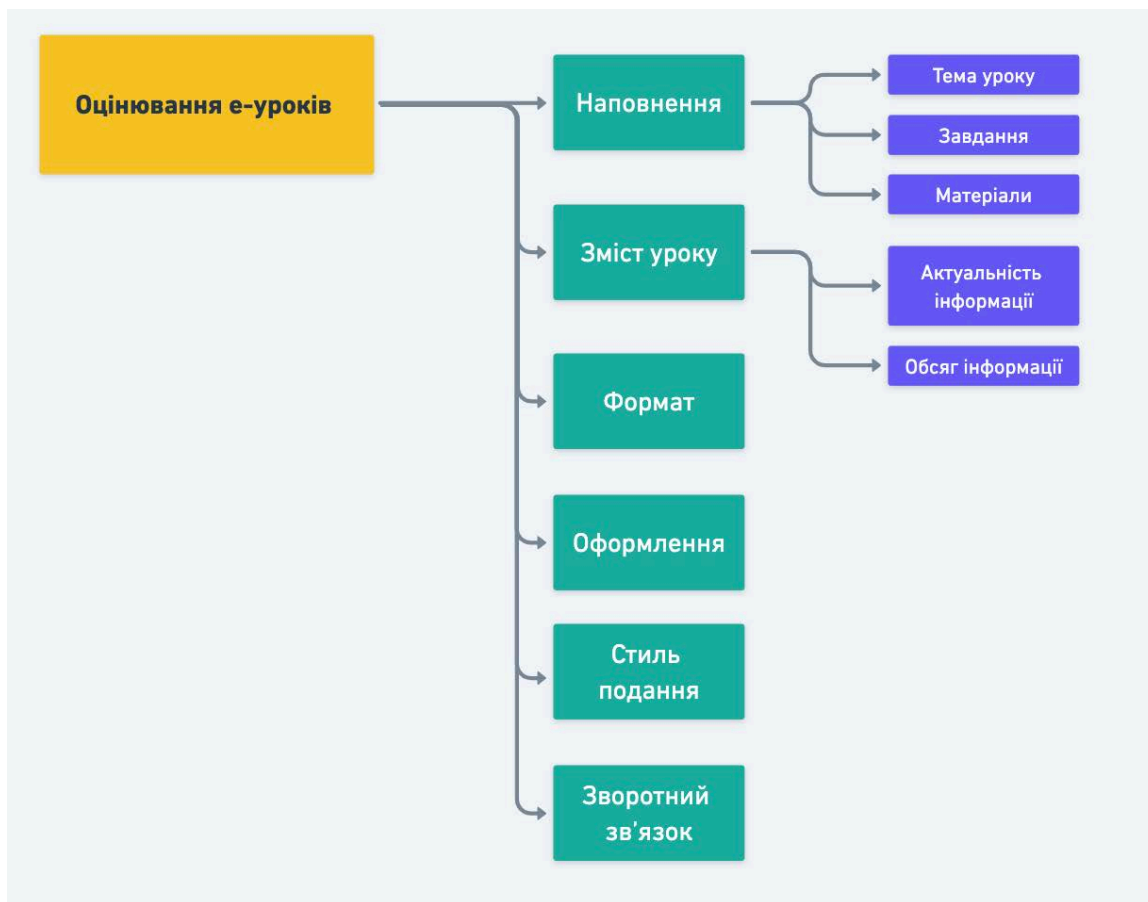


Схема 3. Критерії оцінювання е-уроків та дидактичних матеріалів на платформі Eddy

Подана інформація мала передбачати можливість відпрацювання практичних навичок учнями й відповідати вимогам (12-15 хвилин на засвоєння матеріалу). Було передбачено можливість зворотного зв'язку від учнів щодо використання навчальних матеріалів. Ці критерії допомогли забезпечити якісний навчальний контент та ефективну дистанційну освіту.

- розширено експериментальні групи.

У зв'язку із повномасштабним вторгненням росії було розширено експериментальні групи шляхом долучення до освітнього процесу учнів, які перебували на індивідуальній формі навчання або були змушені виїхати за кордон.

Узагальнювально-корекційний етап:

- проведено контрольні зрізи знань;

Основним завданням на цьому етапі дослідно-експериментальної роботи було перевірити ефективність створеної моделі інформаційно-освітнього середовища. На попередніх етапах було проведено діагностичні та констатувальні зрізи знань учнів, що дало змогу провести порівняльний аналіз результатів контрольних зрізів, які наведено у відповідному розділі звіту.

- здійснено опитування учасників освітнього процесу;

Було проведено анкетування та опитування учасників дослідно-експериментальної роботи, що дало змогу виявити переваги створеного інформаційно-освітнього середовища закладу, але й водночас недоліки, більш детально описані у відповідному розділі звіту.

- розроблено методичні рекомендації.

Особливу увагу було приділено розробленню методичних рекомендацій щодо створення інформаційно-освітнього середовища закладу загальної середньої освіти на основі використання системи управління дистанційним навчанням як розв'язанню одного із ключових завдань дослідно-експериментальної роботи в цілому (див. схему 4).



Схема 4. Методичні рекомендації щодо створення інформаційно-освітнього середовища закладу загальної середньої освіти на основі використання системи управління дистанційним навчанням

Було виділено п'ять основних аспектів, на які варто звернути увагу в процесі створення інформаційно-освітнього середовища в школі і які охоплювали такі кроки:

- організація єдиного інформаційного освітнього середовища в закладі освіти;
- забезпечення раціонального документообігу в межах школи;
- впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для управління закладом освіти;
- створення системи збирання та переробки інформації з різних напрямів освітнього процесу;
- використання безкоштовних соціальних інструментів для освіти, такі як “Tools for Learning” тощо;
- розроблення освітньої програми на основі Типової освітньої програми;
- визначення множини об'єктів та суб'єктів, суттєвих взаємозв'язків між ними;
- діагностування рівня досягнень учнями обов'язкових результатів навчання;
- забезпечення ефективного управління навчально-пізнавальною діяльністю;
- надання психологічної допомоги учасникам освітнього процесу;
- формування національно-патріотичного виховання та громадянської позиції учнів тощо.

Розроблені методичні рекомендації сприяли забезпеченню якості та результативності освітнього процесу в школі.

ВИКОРИСТАНІ ДІАГНОСТИЧНІ МЕТОДИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

Оскільки до участі в дослідно-експериментальній роботі були долучені учні старших класів, особливе місце посідала профорієнтаційна робота, в межах якої було використано низку психодіагностичних та соціометричних методик.

У I семестрі 2022-2023 н.р. профорієнтаційною роботою було охоплено 101 учня старших класів закладу освіти, з них: робота суто інформаційного характеру здійснювалась з учнями 9-х класів (39,6 % - 40 учнів); до профорієнтаційних заходів у дистанційному форматі залучалися учні 10-11 класів (60,3% - 61 учень); отримали результати опитування щодо схильності до певних професій учні 11-го класу (38,6% - 25 учнів). Узагальнено одержані результати моніторингу стану профорієнтаційної роботи в I семестрі 2022-2023 н.р. у закладі подано в діаграмі 2.

Діаграма 2.



На початку вересня 2022 року учні 11-го класу в рамках співпраці із Навчальним центром Enotti отримали результати проведеного опитування щодо схильності до певних професій. Співбесіди з учнями дали підстави стверджувати, що на кінець вересня 2022 року чітко визначились із майбутньою

професією та місцем її здобуття 67,4% учнів, 23,2 % учнів обрали майбутню професією, але не визначились із закладом вищої освіти, 9,3% учнів не визначились. Узагальнено одержані результати подано в діаграмі 3.

Діаграма 3.



Також було використано Тест «Формула темпераменту» Белової А., мета якого полягала в ознайомленні здобувачів освіти з професіями, з професійними типами особистості, дослідженням нахилів здобувачів освіти до певних професій та розгляду їх здібностей та інтересів (Основи психології: Практикум /Ред.-упоряд. Л.Д Столяренко. 3-є вид. Доп. и перероб. Фенікс, 2002. С. 180-183.). Одержані результати використаної методики наведено в діаграмі 4.

Діаграма 4.



Використання Тесту «Квадрат інтересів» сприяло визначенню сфери майбутньої професійної діяльності, до якої схильні учні (В. Бортницький, Д. Закатнов, Н. Жемера, М. Тименко. Твоя майбутня професія. Київ, 1999, «Українська книга»). Одержані результати використаної методики наведено в діаграмі 5.

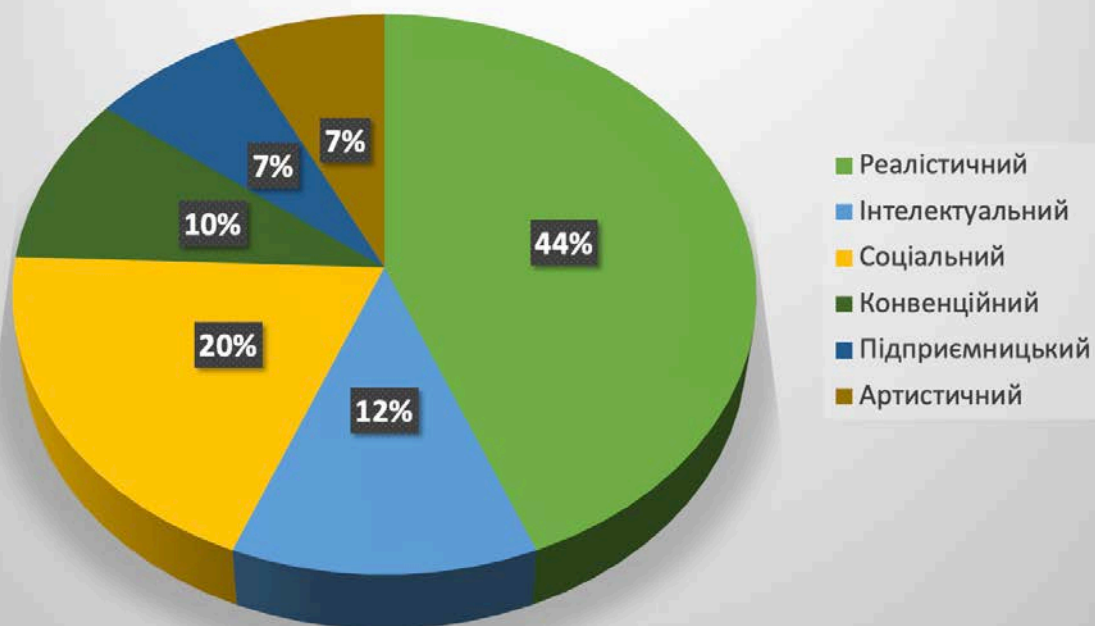
Діаграма 5.



Також було використано Опитувальник професійної спрямованості (ОПС) (Готовність учня до профільного навчання / Упоряд.: В. Рибалка. За заг.ред. С. Максименко, О. Главник. К.: Мікрос-СВС, 2003. С. 84-92. (Психолог. Інструментарій)). Одержані результати використаної методики наведено в діаграмі 6.

Діаграма 6.

Результати діагностики за методикою «Опитувальник професійної спрямованості (ОПС) Д. Голанда»

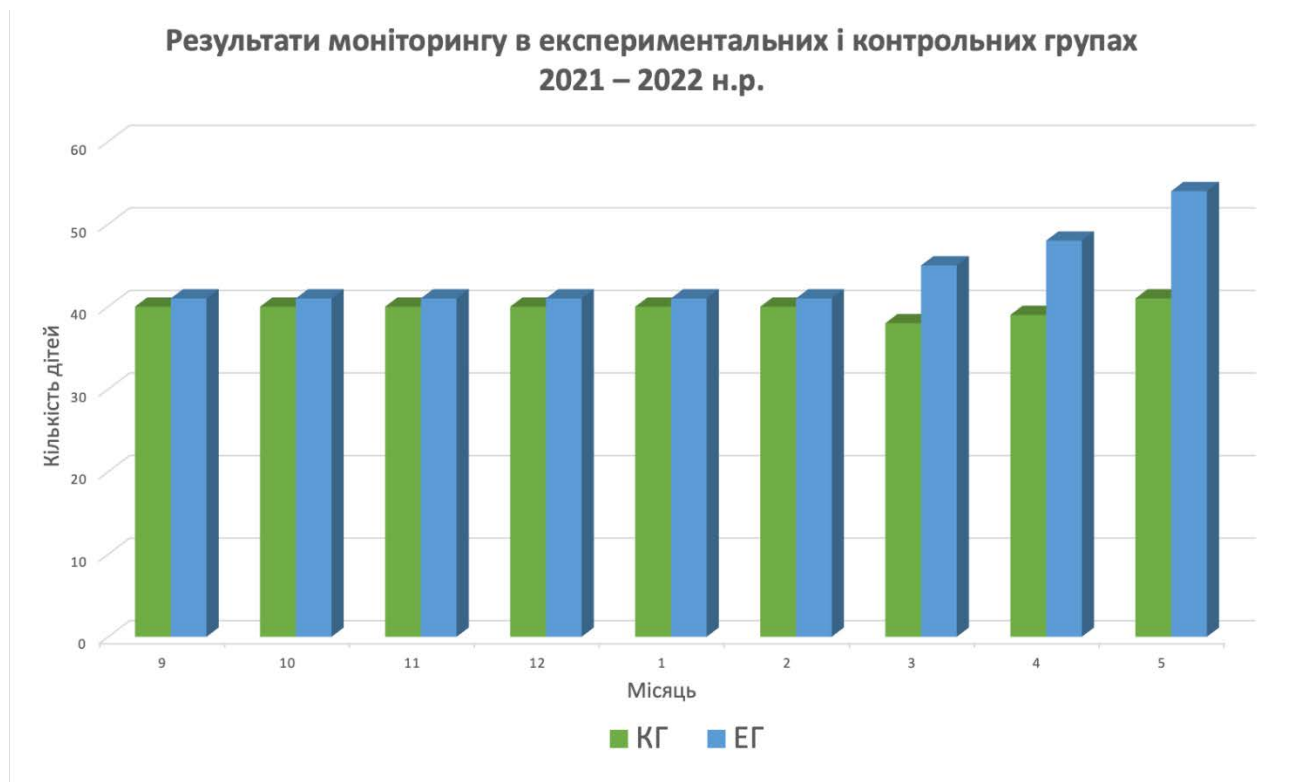


Окреслена робота проводилась шляхом розміщення на платформі тестів у Google-формах, і сприяла долученню психологічної служби закладу до участі в дослідно-експериментальній роботі.

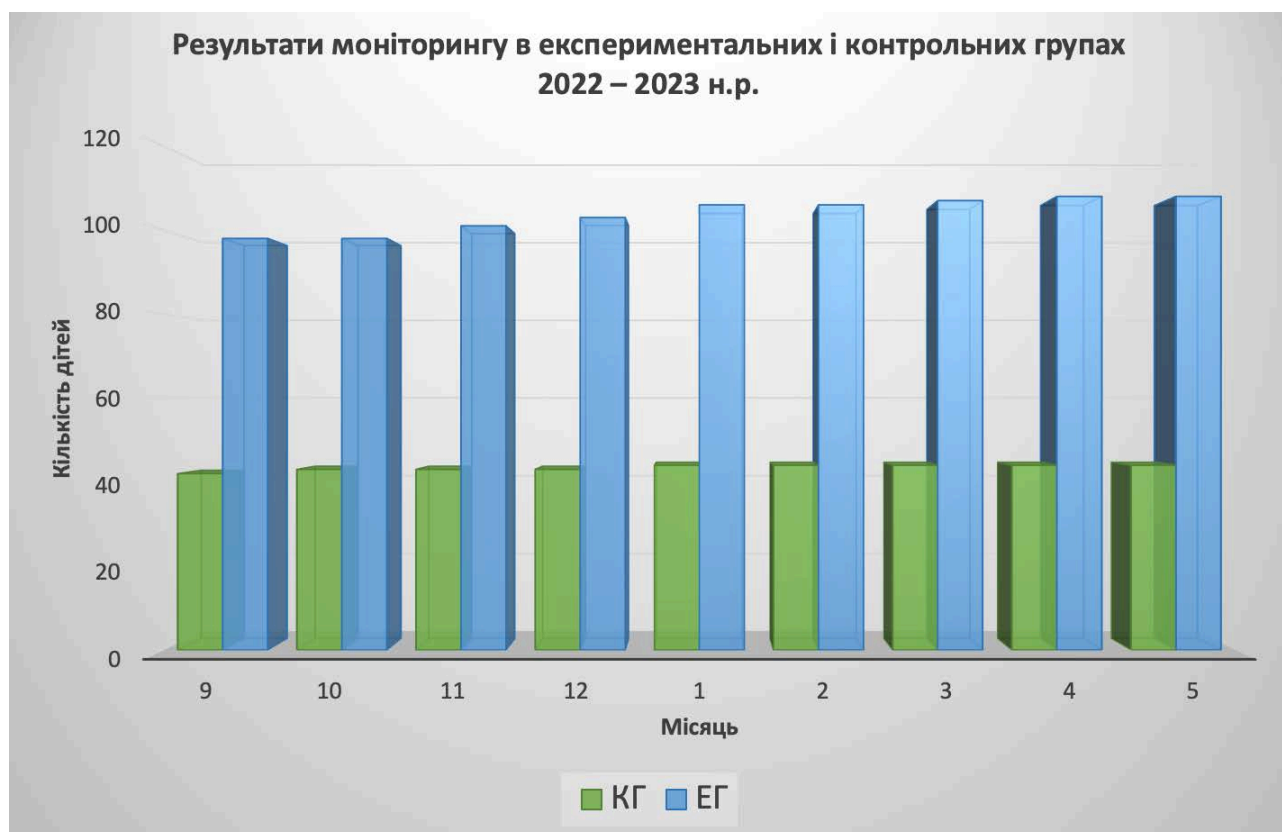
РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ В ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ І КОНТРОЛЬНИХ ГРУПАХ

На початку здійснення експерименту до роботи було долучено приблизно однакову кількість учнів у контрольних та експериментальних групах (див. діаграму 7).

Діаграма 7.



Наступний етап здійснення дослідно-експериментальної роботи характеризувався суттєвим збільшенням кількості учнів у експериментальних групах, що було пов'язано, на нашу думку, із певними соціальними та демографічними чинниками (див. діаграму 8). Зрозуміло, що повномасштабне вторгнення росії на територію України спричинило виїзд багатьох учнів за кордон або переведення на іншу форму навчання. Це спонукало до швидкого пошуку оптимальних та ефективних управлінських рішень, одним з яких і стало долучення таких учнів до вже створеного інформаційно-освітнього середовища на платформі Eddy. Таким чином, було штучно створено певну кількісну невідповідність між контрольними та експериментальними групами, що відображено на діаграмі 8.



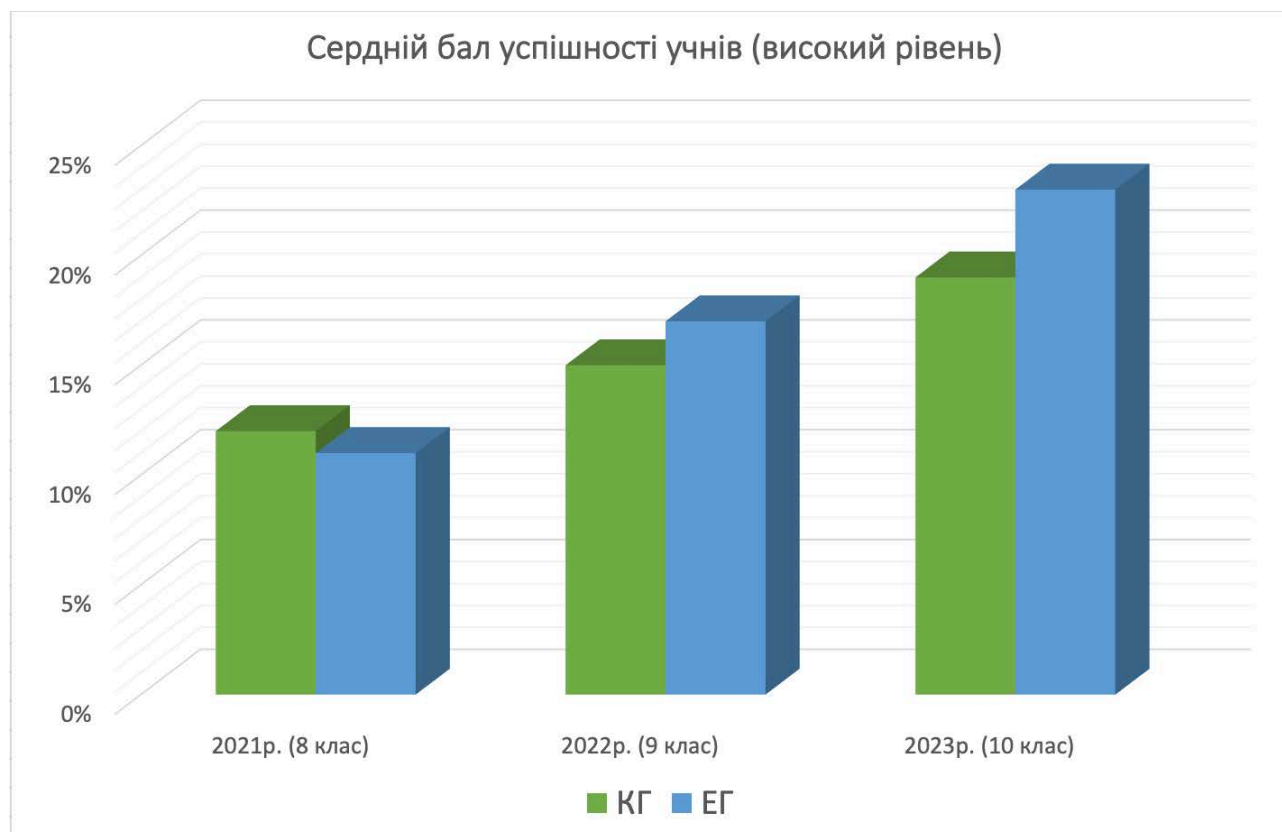
Разом з тим, попри долучення до інформаційно-освітнього середовища на платформі Eddy учнів за індивідуальною формою навчання, було прийнято рішення враховувати освітні досягнення лише тих учнів, які були долучені до дослідно-експериментальної роботи від початку.

Під час проведення констатувальних та контрольних зрізів знань учнів роботи оцінювались відповідно до традиційних критеріїв оцінювання, наведених у навчальних програмах дисциплін (високий, достатній, середній, початковий рівні). За орієнтир для узагальнення одержаних результатів констатувальних та контрольних зрізів було взято середній бал успішності учнів з високим рівнем навчальних досягнень, оскільки кількість учнів з достатнім та середнім рівнями в контрольних та експериментальних групах суттєво не відрізнялася (див. діаграму 9).

Таким чином, одержані результати контрольних зрізів засвідчили, що на початку дослідно-експериментальної роботи кількість учнів контрольних груп, які мали середній бал успішності високого рівня, була на 1,2 % більше, ніж

кількість таких учнів в експериментальних групах. Однак, на період завершення дослідно-експериментальної роботи кількість учнів експериментальних груп, які мали середній бал успішності високого рівня суттєво зростає (на 4 %) в порівнянні до кількості таких учнів у контрольних групах.

Діаграма 9.



Одержані результати моніторингу дають підстави стверджувати, що залучення учнів до інформаційно-освітнього середовища на платформі Eddy сприяє підвищенню рівня їх навчальних досягнень і має значні перспективи щодо подальшого впровадження в освітній процес закладу.

НЕПЕРЕДБАЧЕНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Під час створення інформаційно-освітнього середовища в закладі освіти виникали такі непередбачені результати, які в подальшому було враховано:

- Технічні проблеми:

Несправність обладнання, програмного забезпечення або інфраструктури часом призводила до збоїв в освітньому процесі.

- Недостатній навчальний контент:

Інколи не вистачало якісного навчального матеріалу, що обмежувало можливості учнів та сприяло додатковому навантаженню на вчителів.

- Невідповідність потребам користувачів:

Інформаційне середовище може не завжди задовольняло потреби різних груп користувачів (учнів, вчителів, батьків).

- Соціокультурні аспекти:

Впровадження нових технологій час від часу викликало опір учасників освітнього процесу, а часом впливало на традиційні підходи до навчання.

Ці непередбачені результати було враховано під час впровадження інформаційно-освітнього середовища в школі та знайдено шляхи їх подолання.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК ЗА ТЕМОЮ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ

Цифровізація української освіти стала актуальним напрямом розвитку, особливо під час дистанційного навчання та в умовах війни. Розбудова інформаційно-освітнього середовища закладу загальної середньої освіти на основі використання системи управління дистанційним навчанням сприяла удосконаленню управлінських процесів, підвищенню професійної кваліфікації вчителів, заохоченню учнів, інтенсифікації процесу навчання загалом. Під час здійснення дослідно-експериментальної роботи було зроблено висновок про переваги розроблення інформаційно-освітнього середовища на платформі “EDDY”.

Використання системи управління дистанційним навчанням на платформі “EDDY” сприяло розвитку навичок аналізу та критичного мислення. Впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дало змогу молоді розвивати навички аналізу достовірності інформації та застосування критичного мислення.

Окреслена платформа дала змогу використовувати різноманітний мультимедійний контент для інтенсифікації навчального процесу та забезпечила інтерактивний зв'язок між батьками, вчителями та учнями, що сприяло покращенню навчання та мотивації. Очевидною перевагою стало те, що батьки мали можливість своєчасно отримувати інформацію щодо своєї дитини через платформу.

Отже, використання системи управління дистанційним навчанням на платформі “EDDY” є важливим кроком у створенні сприятливого інформаційно-освітнього середовища закладу освіти.

Директор

Юлія ОЧЕРЕТЯНА

Науковий керівник

Михайло ВОЙЦЕХІВСЬКИЙ